

Polskie Przysłowia Ludowe
Na Różne Dni,
Miesiące i Pory Roku

Zebrała i Opracowała

Oleńka Kmak

Uczennica klasy V

Styczeń 2008

Miesiące

- styczeń
  - o gdy styczeń z mgłą chodzi, mokrą i wczesną wiosnę zrodzi
  - o gdy w styczniu deszcz leje, robi złe nadzieje
  - o jak styczeń zachlapany, to lipiec zapłakany
  - o jeśli pszczoła w styczniu z ula wylatuje, rzadko pomyślny rok nam obiecuje
  - o kiedy w styczniu rośnie trawa, licha w lecie jest potrawa
  - o miesiąc styczeń - czas do życzeń
  - o styczeń bywa łagodny, gdy październik śnieżny i chłodny
  - o w styczniu grzmoty, częste słoty
  - o gdy w styczniu woda huczy, to na wiosnę mróz dokuczy
  - o kiedy styczeń mokry trzyma, zwykle bywa długa zima
  - o styczeń, styczeń, wszystko studzi - rośliny, zwierzęta i ludzi
  - o gdy styczeń jasny i biały, w lecie bywają upały
  - o gdy styczeń zamglony, marzec zaśnieżony
  - o gdy w styczniu mrozy i śniegi, będą stodoły po brzegi, gdy styczeń mrozów nie daje, prowadzi nieurodzaje
  - o kiedy w styczniu lato, w lecie zima za to
  - o styczeń rok stary z nowym styka, czasem zimnem do kości przenika, czasem w błocie utyka
  - o styczeń mrozem trzeszczeć musi, wtedy chłopa plon przydusi
  - o na styczniu i lute trzeba mieć konie kute
  - o około początku roku mało w drzewach bywa soku, w ten czas ścięte nie próchnieją, ale raczej kamienieją

1 stycznia - Nowy Rok

*Nowy Rok pogodny, zbiór będzie dorodny.
Minął wspaniały bal sylwestrowy, Nowy Rok budzi się z bólem głowy.
Na Nowy Rok przybywa dnia na zajęczy skok.*

2 stycznia - Makarego

Makary pogodny, cały styczeń chłodny.

6 stycznia - Trzech Króli

*Gdy Trzej Króle pogodą darzą, nie zasypiaj ranków gospodarzu.
Trzej Królowie wichry ciszą i krzyżyki na drzwiach piszą.
Na Trzech Króli słońce świeci, wiosna do nas pędem leci.*

13 stycznia - Weroniki

Przyjdzie święta Weronika, zniesie jajka kaczka dzika.

20 stycznia - Fabiana i Sebastiana

Fabian i Sebastian pierwsi drzewa budzą, ale radzi często łudzą.

21 stycznia - Agnieszki

*Agnieszka łaskawa, puszcza skowronka z rękawa.
Gdy przyjdzie Agnieszka, przebija ogonem lód pliszka.
Święta Agnieszka wypuszcza skowronka z mieszka.*

22 stycznia - Wincentego

Na święty Wincenty szczypie mróz w pięty.

25 stycznia - Nawrócenie Pawła

*Kiedy się Paweł nawróci, zima się na wspak obróci.
Na nawrócenie świętego Pawła połowa zimy przepadła.*

28 stycznia - Karola

*Na świętego Karola wyjrzy spod śniegu rola.
Urodzaje daje rola, gdy deszcz leje na Karola.*

30 stycznia - Martyny

Na świętą Martynę przybyło dnia o godzinę.

31 stycznia - Ludwika

Na świętego Ludwika na grudzie koń utyka

- luty

- o idzie luty, podkuj buty
- o gdy bez wiatrów luty chodzi, w kwietniu wichur nie zawodzi
- o gdy w Gromniczną (2 II) z dachów ciecze, zima jeszcze się przewlecze
- o na Gromniczną mróz-szykuj chłopie wóz. Na Gromniczną lanie-szykuj chłopie sanie
- o gdy na święty Wałek (14II) deszcze, mrozy wrócą jeszcze
- o na święty Maciej (24 II) lody wróżą długie chłody, a gdy płyną już strugą, to i zimy niedługo
- o w lutym wody wiele, w lecie głodne ciele
- o gdy luty bez mrozów i zimy, rok bywa słotny i nieurodzivny
- o w lutym śnieg i mróz stały, w lecie będą upały
- o gdy w lutym mróz mocno trzyma, będzie krótka zima
- o czasem luty same pluty
- o kiedy luty, obuj chłopie buty
- o luty bywa w lód okuty
- o czasem luty się zlituje, że człek niby wiosnę czuje, ale czasem tak się zżyma, że człek prawie nie wytrzyma
- o kiedy luty schodzi, człek po wodzie chodzi

2 luty- Matki Boskiej Gromnicznej

*Na Gromnicę masz zimy połowicę.
Powiadają że Gromnica, już ci zimy połowica, ale bywać nie nowina, że dopiero ją zaczyna.*

5 lutego - Agaty

Po świętej Agacie widzimy muchy w chacie.

6 lutego - Doroty

*Święta Dorotka wypuszcza skowronka za wrotka.
Na dzień świętej Doroty ma być śniegu pod płoty.*

14 lutego - Walentego

*Święty Walenty bywa nieugięty (mroźny).
Na Świętego Walentego mróz, chowaj sanie szykuj wóz.*

24 lutego - Macieja

*Jeśli mróz w świętego Macieja, czterdzieści dni tegoż nadzieja.
Święty Maciej zimę traci, albo ją bogaci.*

- **marzec**
  - o ile w marcu dni mglistych, tyle w żniwa dni dżdżystych
  - o jakie Zwiastowanie (25 III), takie Zmartwychwstanie
  - o kiedy w marcu deszczu wiele, nieurodzaj zboża ściele
  - o w marcu, gdy są grzmoty, urośnie zboże ponad płoty
  - o w marcu jak w garncu
  - o gdy w marcu grzmoty - to w maju śniegi
  - o suchy marzec, mokry maj, będzie żytko jako gaj
  - o marzec odmienia wiatry, deszcz miesza z pogodą, więc nie dziw, jeśli starzy czują go ze szkodą
  - o czasem marzec tak się podsadzi, że dwa kożuchy oblec nie zawadzi
  - o źle się w marcu urodzić, bo trudno takiemu dogodzić
  - o kiedy twa ma rodzić rola, to wóz w marcu gnój na pola
  - o słońce marcowe, owocom niezdrowe
  - o w marcu kto siał nie zaczyna, dobra swego zapomina

1 marca - Albina

Na świętego Albina, rzadka u ludzi mina, bo post się zaczyna.

2 marca - Haliny

W świętej Halszki dzionek, nuci już skowronek.

7 marca - Tomasza

Na świętego Tomasza wyrasta w polu pasza.

10 marca- Czterdziestu Męczenników

Czterdziestu Męczenników jakich, czterdzieści dni po nich takich.

12 Marca - Grzegorza

Na świętego Grzegorza idzie zima do morza.

16 marca - Hilarego

Hilary zapowiada, jaka pogoda na Wielkanoc przypada.

19 marca - Józefa

Gdy na świętego Józefa bociek przybędzie, to już śniegu nie będzie.

Na świętego Józwa przez pole jest bruzda.

25 marca - Zwiastowanie

Jakie Zwiastowanie, takie zmartwychwstanie.

25 marca - Łucji

Święta Łuca dnia przyzuca.

- **kwiecień**
  - o choć już w kwietniu słońko grzeje, nieraz pole śnieg zawieje
  - o deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo
  - o jak przygrzeje słońko, przejdzie kwiecień łąką
  - o jeśli w kwietniu pszczoły latają, to długie chłody się zapowiadają
  - o kwiecień co deszczem rosi, wiele owoców przynosi
  - o kwiecień-plecień, bo przeplata - trochę zimy, trochę lata pół wiosenny, pół zimowy, nie każdemu bywa zdrowy, to zaświeci błyskawicą, to zasypie twarz śnieżycą
  - o pogody kwietniowe - słyty majowe
  - o suchy kwiecień, mokry maj, będzie żyto jako gaj

- o grzmot w kwietniu - dobra nowina, już szron roślin nie pościna
- o kiedy w kwietniu słońko grzeje, wtedy chłop nie zubożeje
- o w kwietniu, gdy pszczoła jeszcze nieruchliwa, mokra wiosna zwykle bywa
- o w kwietniu posuszą, nic z ziemi się nie rusza
- o czasem kwietnia pora letnia, człeka zwiedzie, w zimę zjedzie
- o gdyby w kwietniu nie padało, to owoców będzie mało
- o ciepły kwiecień, mokry maj, będzie żytko jako gaj

1 kwietnia - Prima Aprilis

Prima Aprilis, nie wierz, bo się omylisz.

Pierwszy kwietnia, bajów pletnia.

2 kwietnia - Franciszka

Na świętego Franciszka, przylatuje pliszka.

Po świętym Franciszku, pasą bydło na żytnisku.

14 kwietnia - Tuburcego

Gdy już Tuburcy przybędzie, to zielono wszędzie.

19 kwietnia - Tymona

Na Tymona siej jęczmiona, byś do świętej Katarzyny poobsiewał koniczyny.

20 kwietnia - Agnieszki

Święta Agnieszka dogrzeje kamyszka.

23 kwietnia - Jerzego, Wojciecha

Na świętego Wojciecha rośnie bydło pocięcha.

Chcesz mieć kęs płótna dobrego, siej len w świętego Jerzego.

Okolo Jerzego dokończ siewu twego.

Na Wojciecha sucha strzecha.

25 kwietnia - Marka

- *W świętego Marka, nie ma co włożyć do garnka.*
- *Na świętego Marka, groch wyrasta z ziarnka.*
- *Św. Marek wrzuca do wody ogarek*
- **maj**
  - o częste w maju grzmoty rozpraszają chłopom zgryzoty
  - o deszcz majowy, chleb gotowy
  - o gdy kukułka w maju, spodziewaj się urodzaju
  - o grzmoty w maju to znak urodzaju
  - o gdy maj jest przy pogodzie, nie bywają siana w szkodzie
  - o jak pszczoły na wiosnę z ula wcześniej wylatują, mróz na drzewach w maju nam zwiastują
  - o jeśli w maju grzmot, rośnie wszystko w lot
  - o kiedy lipa w maju kwitnie, to w ulach miód zawiśnie
  - o kto się w maju urodzi, dobrze mu się powodzi
  - o na pierwszego maja szron obiecuje dobry plon
  - o pierwszego maja deszcz, nieurodzajów wieszcz
  - o w maju jak w raj
  - o Boże daj, Boże daj, aby wiecznie trwał nam maj
  - o dużo chrabąszczy w maju, proso będzie niby w gaju
  - o grzmot w maju nie szkodzi, sad dobrze obrodzi
  - o deszcz majowy, to łyzy młodej wdowy

- o wesoło w maju, ze słowikiem w gaju.
- o ślub majowy grób gotowy

1 maja - Filipa i Jakuba

W Filipa i Jakuba, gdy dzień zimny będzie, nic gorszego na zboże, plenności nie będzie.

4 maja - Floriana

Na Floriana bywa żyto po kolana.

8 maja - Stanisława

Na świętego Stanisława rośnie koniom trawa.

9 maja - Mikołaja

Są dwa Mikołaje: jeden przynosi lato, drugi zimę daje.

10 maja - Izydora

Na świętego Izydora często bywa chłodna pora.

12, 13, 14 maja - Pankracego, Serwacego i Bonifacego (Zimnych Ogrodników)

Jasny dzień Pankracego, przyczynia wina dobrego.

Gdy się rozsierdzi Serwacy, to wszystko zmrozi i przeinaczy.

Pankracy, Serwacy, Bonifacy, źli na ogrody chłopacy.

15 maja - Zofii

Święta Zofija, kłosa rozwija.

16 maja - Jana Nepomucena

Na Jana Nepomucena wiadoma już zboża cena.

25 maja - Urbana

Po Urbanie - lato nastanie.

Zielone Świątki

Do świętego Ducha, nie zdejmuj kozucha.

Kto ślub bierze w Zielone Świątki, to Duch święty zstępuje na ziemię, a diabeł w małżeństwo.

Na świętego Ducha, pszenica się rucha.

Boże Ciało

Na Boże Ciało, skacz do wody śmiało.

- **czerwiec**

- o czerwiec daje dni gorące, kosa brzęczy już na łące
- o czerwiec na maju zwykle się wzoruje, jego pluchy, pogody, często naśladuje
- o czerwiec stały, grudzień doskonały
- o gdy czerwiec chłodem i wodą szafuje, to zwykle rok cały popsuje
- o kiedy kwitnie w czerwcu bób, to największy wtedy głód, a kiedy mak, to już nie tak
- o od czerwca dużo zależy, czy żniwa będą jak należy
- o pełnia czerwcową - burza gotowa
- o w czerwcu grusze kwiat zrzucają, czereśnie się zapalają
- o w czerwcu się okaże, co nam Bóg da w darze
- o czerwiec po deszczowym maju często dżdżysty w naszym kraju
- o czerwiec temu się zieleni, kto do pracy się nie leni

18 czerwca - Elżbiety

Na Elżbiety kiedy leje, złe latu robi nadzieje.

19 czerwca - Gerwazego, Protazego

*Gdy na Gerwazego pada, nierychło liść opada.
Na święty Protazy, każdy się poparzy.
Na świętego Gerwazego i Protazego jak okwit konicz, bierz się za niego.
Protazy, Gerwazy groch waży.*

21 czerwca - Alojzego

Dzień świętego Alojzego przyczynia wina dobrego.

23 czerwca - Wandy

W dniu Wandy, gdy słońko bezchmurnie zachodzi, święty Jan pogodą rolników nagrodzi (24.06.)

Wanda z Janem wianki puszczają na wodzie i wspólnie radzą o żniwnej pogodzie.

24 czerwca - Jana

Chrzest Jana w deszczowej wodzie, trzyma zbiory na przeszkodzie.

Gdy się święty Jan rozczuli, to go dopiero Najświętsza Panna utuli. (02.07. - Marii)

Gdy się Jaś rozplącze, matka nie utuli, (26.07. - Anny) to będzie Jaś płakał do świętej Urszuli. (21.10.)

Jana Chrzciela już kwiecica wiewa.

Gdy święty Jan łąkę rosi, to chłop siano kosi.

Jak się Janek kąpie w wodzie, żniwom deszcze na przeszkodzie.

Dzień świętego Jana woła: rwij rumianek, zbieraj zioła, bo domowe ziółka, leki, lepsze nieraz niż z apteki.

Gdy na świętego Jana kukułka zakuka, nadzieja na zboże pewno nas oszuka.

Gdy deszcz przed Janem, po żniwach rolnik jest panem.

Jak się święty Jan obwieści, takich będzie dni trzydzieści.

Już świętego Jana ruszajmy do siana.

Na świętego Jana bywa Wisła wezbrana.

Od świętego Jana w gospodarstwie zmiana.

Przed świętym Janem najdłuższy dzień panem.

Święty Chrzciel gdy deszczem hojnie skropi pola, nie nagrodzi niepłodno pracy chłopu rola.

Kiedy z Janem przyjdą deszcze, to sześć niedziel kropi jeszcze.

- **lipiec**

- o gdy w lipcu świeci słońce to plaże są gorące
- o lipcowe deszcze dla chłopów kleszcze, a jak pogoda- większa swoboda
- o upały lipcowe wróżą mrozy styczniowe
- o w lipcowym skwarze w Polsce jak na Saharze
- o w lipcu upały, styczeń mroźny cały
- o w lipiec upały, wrzesień doskonały
- o miesiąc lipiec musi przypiec i ostatki mąki wypiec
- o gdy się pajak w lipcu przechodzi, ze sobą deszcz przywodzi, gdy swą pajęczynę psuje, bliską burzę czuje
- o lipcowa pogoda, dla chłopów żniwna swoboda
- o kiedy lipiec daje deszcze, długie lato będzie jeszcze
- o gdy lipiec z deszczem, zima będzie z wiatrem
- o czego lipiec i sierpień nie dowarzy, tego wrzesień nie usmaży

1 lipca - Haliny

Deszcze dnia pierwszego i drugiego, są zapowiedzią deszczu czterdziestodniowego.

Gdy Halina łąki zrosi, rolnik z wody siano kosi.

2 lipca - Marii

W dzień Marii Nawiedzin, gdy deszczyk porosi, czterdzieści dni podobnych po sobie przynosi.

8 lipca - Prokopa

Żle na Prokopa, jak zmoknie kopa.

Święty Prokop, marchwi ukop.

10 lipca - Siedmiu Braci Śpiących

Siedmiu braci przepowiada, ile tygodni pada.

Jaka jest pogoda w dzień Siedmiu Braci Śpiących, taka będzie przez następnych siedem tygodni.

13 lipca - Małgorzaty

Kiedy na Małgorzatę kropi, siano źle się skopi.

Święta Małgorzata zapowiada koniec lata.

W dzień Świętej Małgorzaty pierwsze gruszki do chaty.

Święta Małgorzata, pierwsza żniwiarka.

W lipcu się kłosek korzy, że niesie dar Boży, a najpierwsza Małgorzata sierp w zboże założy.

15 lipca - Henryka

Z Henrykiem upał przybiera i kanikułę otwiera.

19 lipca - Wincentego

Na świętego Wincentego, będziem jedli chleb z nowego.

20 lipca - Hieronima

Hieronim zwykle upalnie się nosi, ale czasem wody rzek podnosi.

24 lipca - Krzysztofa

Im na Krzysztofa większe pogody, tym zimą sroższe nastaną lody.

25 lipca - Jakuba

Jaki Jakub do południa, taka też zima do grudnia; jaki Jakub po południu, taka też zima po grudniu.

Leje od Jakuba do Ignaca (31.07.) stracona rolnika praca.

Na święty Jakub chmury, będą śniegu fury.

Na Jakuba deszcz, złych żniw wieszcz.

Ciepły święty Jakub - zimne Boże Narodzenie.

Święty Jakub jasny, zima sucha.

Trzy dni przed Jakubem, gdy deszcz na dworze, niebogato będzie w rolnika komorze.

26 lipca - Anny

Od świętej Anny, nie dotrwa południa deszcz poranny.

Od świętej Hanki, chłodne wieczory i poranki.

Na świętą Annę mrowiska, szukaj w zimie ogniska.

Szczęśliwy, kto na świętą Annę, wypatrzy sobie pannę.

Święta Hanna to już jesienna panna.

29 lipca - Marty

Około dnia świętej Marty ze żniwami już nie żarty.

- sierpień
  - o czego sierpień nie dowarzy, wrzesień tego nie doparzy
  - o sierpień jasny i pogodny, dla win jest bardzo wygodny
  - o sierpień, ten spoczynku nie chce dać, bo każe orać i siać
  - o z sierpem w rękę witać sierpień, wiele uciech, wiele cierpień
  - o jaki pierwszy, drugi, trzeci, taki cały sierpień leci
  - o ostatni sierpnia zapowiada, jaka pogoda na październik wypada
  - o gdy na początku sierpnia skwar trzyma, to nieostra bywa zima
  - o gdy w dni sierpnia spieka wszędzie, tedy długa zima będzie
  - o gdy z początku sierpień częste grzmoty miewa, tedy też do końca taką nutę śpiewa
  - o początki sierpnia pogodne, wróżą zimy łagodne
  - o kiedy sierpień wrzos rozwija, jesień krótka, szybko mija
  - o gdy w sierpniu z północy dmucha, nastaje zwykle posucha
  - o kiedy sierpień przychodzi, reszta zboża z pola schodzi
  - o w sierpniu grzmotów wiele, mokrą zimę ściele
  - o w pierwszym tygodniu pogoda stała, będzie zima długa, biała
  - o jak po lipcu sierpień się ochłodzi, to później zima twarda z wielkim śniegiem chodzi
  - o jeśli w sierpniu dni jasne, będą stodoły ciasne
  - o gdy z początku sierpnia skwar trzyma, zwykle bywa długa i śnieżna zima

1 sierpnia - Piotra Palikopy

Gdy na Piotra trwa pogoda, to na równinach jest woda, ale bieda na górala, zboża upał powypala.

Na świętego Palikopy grom popali snopy.

2 sierpnia - Gustawa

Na święty Gustaw, kopy w polu ustaw.

4 sierpnia - Prokopa, Dominika

Jak deszcz na świętego Prokopa, to zgnije niejedna kopa.

Na świętego Prokopa, szykuj plecy do snopa.

O świętym Prokopie, żyto w snopie.

Na święty Dominik, kopy z pola myk, myk, myk.

Gdy ciepło na Dominika, ostra zima nas dotyka.

Na świętego Dominika, śpiew ptactwa zanika.

Na świętego Dominika, zboże z pól do gumna zmyka.

6 sierpnia - Przemienienie Pańskie, Jakuba

W Przemienienie Pańskie są burze szatańskie.

Po Pańskim Przemienieniu sierp na ramieniu.

Z jaką pogodą Jakub przybywa, taka i we wrześniu bywa.

7 sierpnia - Kajetana

Święty Kajetanie, strzeż od deszczu sprzątanie.

10 sierpnia - Wawrzyńca

Na święty Wawrzyniec, wolny przez pola gościniec.

Na święty Wawrzyniec, dostaje kapusta wieniec, a od Tadeusza dostaje kapelusza.

Około Wawrzyńca święta i w dzień, gdy Maria w niebo wzięta (15.08.), jasny czas, wesoły, dość wina daje na stoły.

Gdy Wawrzyniec i Bartłomiej pogodą dopisują (24.08.), piękną jesień obiecują.

*Gdy na Wawrzyniec słota trzyma, do Gromnic lekka zima (02.02.).
Wawrzyniec pokazuje, jaka jesień następuje.
Na święty Wawrzyniec, czas orać ozimiec.
Gdy na Wawrzyńca orzechy obrodzą, to w zimie mrozy dogodzą.
Na święty Wawrzyniec, będzie wnet ze żniwem koniec.*

11 sierpnia - Zuzanna

Gdy Zuzanna z pogodą chadza, piękną jesień przyprowadza

12 sierpnia - Klary

Od świętej Klary, są już ładne dary.

15 sierpnia - Marii (Wniebowzięcie)

*Na Wniebowzięcie pokończone żęcie.
Wniebowzięcie Panny kiedy w słońcu chodzi, rok dużo owoców obrodzi.
Gdy na Wniebowzięcie Panny ciepło dopisuje, to ciepły i pogodny koniec lata
obietuje.*

16 sierpnia - Rocha

*Na święty Roch, w stodole już groch.
Od świętego Rocha na pole już socha.*

17 sierpnia - Jacka

*Jeśli w dzień świętego Jacka deszcz nie plucha, będzie jesień sucha.
Na święty Jacek, z nowej pszenicy placek.
Gdy Jacek suchy, rozprasza jesienne pluchy.
Jeśli na Jacka nie pada, suchą jesień zapowiada.*

20 sierpnia - Bernarda

Jeśli na Bernarda ziemia twarda, to będzie zima harda, a jak miękka, to lekka.

24 sierpnia - Bartłomieja

*Bartłomieja naśladuje cały wrzesień, a z nim jesień.
Gdy koło Bartłomieja liść opada, prędko zima bywa rada.
Gdy susza w Bartłomieja, mroźnej zimy jest nadzieja.
Gdy się Bartłomiej grzmiotem zgłosi, grady i rychłe śniegi przynosi.
Święty Bartłomiej gdy jasny, pogodny, da piękną jesień i zbiór win dorodny.
Bartłomiej zwiastuje, jaka jesień następuje, i czy w przyszłym latku, pożyjesz
w dostatku.
Kto na święty Bartłomiej siał, będzie chleb miał.
Święty Bartłomiej wiele rzeczy umie, bąki dusi, muchy tłumi.*

25 sierpnia - Luizy, Ludwika

*Gdy na Luizy ładnie, śnieg późno spadnie.
Na świętego Ludwika, zboże z pól umyka.*

28 sierpnia - Augustyna

Od świętego Augustyna, orka dobrze się poczyną.

- **wrzesień**
  - o gdy wrzesień bez deszczów będzie, w zimie wiatrów pełno wszędzie
  - o gdy się wrzesień rozpoczyna na majówkę gna rodzina
  - o jaki pierwszy wrzesień, taka będzie jesień
  - o jeśli wrzesień będzie suchy, październik nie oszczędzi nam pluchy
  - o kiedy wrzesień, to już jesień, wtedy jabłek pełna kieszeń
  - o tego wrzesień nie doparzy, czego sierpień nie dowarzy
  - o we wrześniu tłuste ptaki, mróz w zimie nie byle jaki
  - o we wrześniu tak jak w sierpniu tylko dni są krótsze
  - o wrzesień miesiąc wyborowy, wyskoczył z trawy borowik
  - o wrzesień plecień bo przeplata: trochę zimy, trochę lata
  - o czego lipiec i sierpień nie dowarzy, tego wrzesień nie dosmaży
  - o wrześniowa słota, miarka deszczu, korzec błota
  - o gdy nadejdzie wrzesień, wieśniak ma zawsze pełną stodołę i kieszeń
  - o oto wrzesień, bliska jesień
  - o we wrześniu gdy tłuste ptaki, mróz w zimie nie byle jaki
  - o gdy wrzesień to jesień, leniwiec ma próżną kieszeń
  - o wiele ostu we wrzesień wróży pogodną jesień
  - o gdy wrzesień z pogodą zaczyna, zwykle przez miesiąc pogoda się trzyma
  - o wrzesień jeszcze w słońcu chodzi, babie lato już się rodzi
  - o kto pracował w lecie, temu powie wrzesień, ciesz się gospodarzu, tłusta będzie jesień
  - o wrzesień wrzosami strojny, lecz od pracy znojny
  - o gdy Wrzesień bez deszczów będzie, w zimie wiatrów pełno wszędzie

1 września - Idziego

Gdy na święty Idzi ładnie, śnieg na pewno późno spadnie

5 września - Wawrzyńca

Święty Wawrzyniec pokazuje jaka jesień następuje

5 września - Justyna

Na świętego Justyna siew się w polu zaczyna

7 września - Reginy

Święta Regina gałęzie ugina

9 września - Narodzenie Marii Panny

Maryja się rodzi, jaskółka odchodzi

11 września - Prota

Jeśli na świętego Prota jest pogoda albo słota, to na świętego Nikodema deszcz pada albo go nie ma

14 września - Podwyższenie Świętego Krzyża

Na podwyższenie Świętego Krzyża jesień się zbliża

15 września - Nikodema

Pogoda na Nikodema - cztery niedziele deszczów nie ma

18 września - Ireny

Kiedy Irena z mrozem przybywa, babie lato krótkie bywa

21 września - Mateusza

Święty Mateusz dodaje chłodu i po raz ostatni podbiera miodu

29 września - Michała

*Św. Michał wszystko z pola spychał
Od świętego Michała Anioła trąbka myśliwego do lasu woła*

- **październik**
  - o gdy październik ciepło trzyma, zwykle mroźna bywa zima
  - o gdy październik ze śniegiem przybieży, na wiosnę długo śnieg na polach leży
  - o miesiąc październik, marca obraz wierny
  - o w październiku jak na śmietniku
  - o w październiku myśli z ptakami na południe odlatują
  - o liść na drzewie mocno trzyma, nie tak prędko przyjdzie zima
  - o gdy jesień zamglona, zima zaśnieżona.
  - o październik chodzi po kraju, cichnie ptactwo w gaju
  - o babskie lato w październiku: baby mają robót bez liku
  - o w krótkie dzionki października, wszystko z pola, sadu znika

4 października - Franciszka

Na świętego Franciszka, szuka ziaren w polu myszka.

Na świętego Franciszka, odlatuje pliszka.

12 października - Maksymiliana

Na Maksymiliana podaj futro dla pana.

13 października - Edwarda

Na Edwarda jesień twarda.

15 października - Jadwigi, Teresy

Święta Jadwiga ostatnie jabłko dźwiga.

Na świętą Teresę odziej się w bekiesę.

18 października - Łukasza

Na święty Łukasz czego jeszcze w polu szukasz?

Na święty Łukasz próżno grzybów szukasz, lecz rydz jeszcze nie zawadzi, jeśli mróz go nie zdradzi.

21 października - Urszuli

Po świętej Urszuli trudno wyjść w samej koszuli.

Święta Urszula perły szronu rozsnuła, miesiąc wiedział, nie powiedział, słońce wstało, pozbierało.

- **listopad**
  - o jaka pogoda listopadowa, taka i marcowa
  - o w listopadzie jak na autostradzie
  - o w listopadzie liście opadają a ludzie znicze na grobach stawiają
  - o gdy listopad liście mocno trzyma, nie tak prędko przyjdzie zima
  - o gdy w listopadzie liść na szczytach drzew trzyma, to w maju na nowe liście spadnie jeszcze zima
  - o grzmot listopada dużo zboża zapowiada
  - o słońce listopada mrozy zapowiada
  - o deszcz w początku listopada, mrozy w styczniu zapowiada
  - o gdy listopad z deszczem, grudzień zwykle z wiatrem
  - o gdy w listopadzie gawrony gromadnie latają, deszcze albo śniegi zapowiadają
  - o w listopadzie grzmi, chłop o wiosnie śni
  - o w listopadzie grzmi, rolnik dobrze śpi

1 listopada - Wszystkich Świętych

Na Wszystkich Świętych od zrębu, utnij gałąź dębu. Jeśli soku nie ma, będzie tęga zima.

Na Wszystkich Świętych, jeśli ziemia ciepła, to będzie zima ciepła. A jak deszcz, to trzeba będzie w piec wleźć.

Wszyscy Święci, zima się kręci.

Na Wszystkich Świętych mróz, na Boże Narodzenie zima i susz.

Kiedy mrożą Wszyscy Święci, zima kark dość prędko skręci.

Czasem czasy bywają, że już Wszyscy Święci w bieli przyjeżdżają.

Po Wszystkich Świętych, gdy deszcz się rozpada, może słota potrzymać do końca listopada.

2 listopada - Dzień Zaduszny

W Dzień Zaduszny gdy pogoda, na Wielkanoc będzie woda.

Na Zaduszki, nie ma w ogrodzie ani pietruszki.

3 listopada - Huberta

Od tego, jaki dzień trzeci, podobny się marzec kleci.

Święty Hubert idzie za to, jakie będzie przyszłe lato.

4 listopada - Karola

Na Karola słota, zima pełna błota.

11 listopada - Marcina

Wiatr od południa w wilię Marcina, pewnie będzie lekka zima.

Jeśli pochmurno w Marcina, to będzie niestała zima, marcinowa zaś pogoda, mrozów zimie doda.

Gdy święty Marcin w śniegu przybieżał, będzie po pas całą zimę leżał.

Jaki Marcin, taka zima.

Gdy liście przed Marcinem nie opadają, to mrozną zimę przepowiadają.

Na Marcina woda się ścina.

Na święty Marcin lód, na Trzy Króle wody w bród.

Jak mgliście na Marcina, będzie lekka zima.

Święty Marcin po lodzie, Boże Narodzenie po wodzie.

Mgły na świętego Marcina, będzie przyjemna zima.

22 listopada - Cecylii

Jak słoneczna jest Cecylia, w białej sukni będzie Wilia. (24.12.)

24 listopada - Jana od Krzyża

Jaka na Jana od Krzyża pogoda się głosi, taką jak starzy ludzie mówią, Nowy Rok przynosi.

25 listopada - Katarzyny

Dzień Katarzyny jaki, cały grudzień taki.

Kiedy w świętą Katarzynę mróz, to szykuj wóz.

30 listopada - Andrzeja

Gdy święty Andrzej ze śniegiem przybieży, sto dni śnieg na polu leży.

Śnieg w świętego Andrzeja, zła dla żyta nadzieja.

Na świętego Andrzeja, trza kożucha dobrodzieja.

- **grudzień**
  - o jeśli w grudniu często dmucha, w marcu i kwietniu będzie plucha
  - o jaka pogodę Maryja zwiastuje takie następne 40 dni obiecuje (8 grudzień)
  - o grudzień ziemię grudzi, a izdebki studzi
  - o grudzień ziemię grudzi, dla zwierząt i ludzi
  - o mroźny grudzień, wiele śniegu, żyzny roczek będzie w biegu
  - o grudzień jaki, czerwiec taki
  - o suchy grudzień stoi za to, że sucha wiosna i suche lato
  - o jeśli w grudniu często dmucha, to w marcu wciąż plucha
  - o grudzień zimny, śniegiem pokryty, daje rok w zboże obfity
  - o jeśli cały grudzień jest suchy i mroźny, to całe lato będzie suche i upalne
  - o czwarty grudzień jaki, cały grudzień taki,
piąty grudzień - stycznia czyni znaki,
szósty grudzień luty przepowiada,
siódmy grudzień nam o marcu gada
  - o w pierwszym tygodniu grudnia, gdy pogoda stała, będzie zima długo biała
  - o gdy w adwencie szadź na drzewach się pokazuje, to rok urodzajny nam zwiastuje

1 grudnia

Jaki pierwszy miesiąca, taki będzie do końca.

Gdy mróz jest pierwszego grudnia, wyschnie też niejedna w lecie studnia.

4 grudnia - Barbary

Święta Barbara po lodzie, Boże Narodzenie po wodzie.

Na świętą Barbarę, jeśli mróz i pogoda, zima będzie lekka i bez śniegu.

Barbara mrozi, Mikołaj lód zwozi.

6 grudnia - Mikołaja

W Mikołaja, gdy deszcz wszędzie, cała zima lekka będzie.

7 grudnia - Ambrożego

Na święty Ambroży poprawią się mrozy.

13 grudnia - Łucji

Święta Łucja dnia przykróca, lecz i zimy nam przyrzuca.

Łucja głosi, jaką pogodę styczeń przynosi.

Od Łucji do Wilii (Wigilii) patrz na dni, o przyszłym roku powiedzą ci.

Po świętej Łucji pogoda, na koniec grudnia śnieg pada.

21 grudnia - Tomasza

Gdy na Tomasza pogoda, zima silne wiatry poda.

Jaka pogoda Tomaszowa, taka będzie i majowa.

Gdy na Tomasza pada, zmienną zimę zapowiada.

24 grudnia - Adama i Ewy

Na Adama pięknie, zima zaraz pęknie.

W dzień Adama i Ewy, daruj bliźnim grzechy.

Adam i Ewa pokazują, jaki styczeń i luty po nich następują.

W Wigilię deszcz, w długą zimę wierz.

Jak we Wigilię z dachu ciecze, zima się długo przywlecze.

W Wigilię mróz, będzie siana wóz.

Jakiś we Wigilię, takiś cały rok.

Gdy Pasterka jasna, to komórka ciasna.

Jasna wilia Bożego Narodzenia, zwiastuje dobry rok następny.

*Pogoda w Wigilię Narodzenia, do Nowego Roku się nie zmienia.
W Wigilię do południa pogoda jaka, do połowy roku będzie taka.*

25 grudnia - Boże Narodzenie

Gdy w Boże Narodzenie pola są zielone, na Wielkanoc będą śniegiem przyprószone.

Gdy w Narodzenie pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.

Śnieg w Święto Narodzenia, gdy na sady spadnie, kwitnąć będą obficie i prostak to zgadnie.

Na Boże Narodzenie, masz lutego widzenie.

W jakim blasku Bóg się rodzi, w takim cały styczeń chodzi.

26 grudnia - Szczepana

Gdy na Szczepana błoto po kolana, na Zmartwychwstanie wytoczym sanie.

Na świętego Szczepana, bywa błoto po kolana.

31 grudnia - Sylwestra

Dzień sylwestrowy, pokaże czas lipcowy.

W Sylwester mroźno, zapowiedź na zimę groźną.

W noc sylwestrową łagodnie, będzie kilka dni pogodnie.

Pory Roku

Zima

- na Św. Grzegorza zima idzie do morza (12 marca)
- na Św. Marcina nieraz bywa duża zima (11 listopad)
- gdy na Św. Barbarę jest błoto to na Święta Bożego Narodzenia jest sanna jak złoto (4 grudzień)
- zima starym dokucza, a młodych naucza
- zimę uśmierza wiosna, wiosnę lato niszczy

Wiosna

- bój się w styczniu wiosny, bo marzec zazdrosny

Lato

- w początku lata poranne grzmoty są zapowiedzią rychłej słoty

Jesień

- jesień tego nie zrodzi, czego wiosna nie zasiała
- na jesieni świat się mieni
- gromniczna pogodna, będzie jesień dorodna